

Skipulagsstofnun  
b.t. Jóns Ágústssonar  
Borgartúni 7b  
105 Reykjavík

Reykjavík, 5. febrúar 2024  
UST202401-084/H.S.J.  
10.05.00

## Efni: Matsskyldufyrirspurn - Tímabundin notkun á eldissvæði í Seyðisfirði

Vísað er til erindis Skipulagsstofnunar dags. 8 janúar sl. þar sem óskað er umsagnar Umhverfisstofnunar um hvort og á hvaða forsendum ofangreind framkvæmd skuli háð mati á umhverfisáhrifum.

### Framkvæmdarlýsing

Samkvæmt greinargerð snýr fyrirspurn Háafells ehf. (hér eftir nefnt framkvæmdaraðili) um matsskyldu að tímabundinni notkun eldissvæða með mismunandi árgöngum innan sama sjókvíaeldissvæðis (árgangasvæðis). En fram kemur að um sé að ræða frávik frá matsskýrslu framkvæmdar frá 2020, þar sem gert var ráð fyrir því að svæðin væru innan sama sjókvíaeldissvæðis. Samkvæmt greinargerð hefur framkvæmdaraðili eingöngu heimild til eldis á frjóum laxi á tveimur sjókvíaeldissvæðum og fóru laxaseiði í sjó í Ytra-Kofradýpi á árinu 2023 en verið sé að slátra upp úr Skötufirði og fyrirséð sé að ekki náist nægjanleg hvíld fyrir eldissvæðið fyrir nýjan árgang þar um vorið 2024. Samkvæmt framkvæmdaraðila er eldi á ófrjóum laxi enn óraunhæfur valkostur og áhættumat erfðablöndunar (með mögulegum breytingum þeirri línu sem takmarkar eldi frjórna laxa) hafi ekki enn verið gefið út. Stefnir framkvæmdaraðili því á að nota eldissvæðið Seyðisfjörð fyrir árgang 2024 á meðan unnið sé að endurskipulagningu eldis Háafells í Ísafjarðardjúpi og frávikið frá matsskýrslu muni vara frá vori 2024 til vors 2026.

Umhverfisstofnun bendir á að um starfsleyfisskylda framkvæmd er að ræða, sbr. lög nr. 7/1998 og reglugerð nr. 550/2018, og að breyta geti þurft starfsleyfi framkvæmdaraðila, þar sem sjókvíaeldissvæði eru skilgreind í leyfinu. Framkvæmdaraðili hefur starfsleyfi til sjókvíaeldis laxfiska í Ísafjarðardjúpi, allt að 6800 tonn á hverjum tíma. Samkvæmt leyfinu er eldi frjórna laxa heimilt á tveimur sjókvíaeldissvæðum af fjórum, A og D. Innan sjókvíaeldissvæðis A eru fjögur eldissvæði, í og utan við Álftafjörð og Seyðisfjörð, þar með talið svæðin Ytra-Kofradýpi og Seyðisfjörður. Innan sjókvíaeldissvæðis D er einungis eitt eldissvæði, Skötufjörður, við mynni Skötufjarðar við Vigur. Samkvæmt starfsleyfi skal hvíla eldissvæði milli eldislota í 90 daga frá lokum slátrunar hið minnsta.

### Næringarefnaálag

Fyrirhugað er að setja í Seyðisfjörð 250 þúsund seiði í maí 2024, 300 þúsund seiði til viðbótar í september sama ár og fiskurinn alinn fram til sumars 2026. Gert er ráð fyrir að um 1.870 tonn verði í kvíum þegar slátrun hæfist í nóvember 2025 en í heild er áætlað að slátra um 2.800 tonnum af laxi. Áætluð fóðurnotkun fyrir kynslóðina er í greinargerð sögð

um 3.140 tonn í heild og frá eldinu kæmu því á uppleystu og föstu formi samtals 114 tonn köfnunarefni og 19 tonn fosfór. Áætlað er að slátrun í Skötufirði ljúki sumarið 2024 og milljón seiði verði sett út þar 2025, en slátrun í Ytra-Kofradýpi ljúki í lok sumars 2025 og sett verði allt að 1,6 milljón seiði í sjó þar árið 2026.

Fram kemur að hámarkslífmassi og fóðurnotkun innan sjókvíaeldissvæðis verði óbreytt frá því sem lýst var í umhverfismatskýrslu árið 2020 og hámarks ákoma köfnunarefnis og fosfórs á sjókvíaeldissvæði A sé innan þeirra marka sem áætlanir gerðu ráð fyrir í umhverfismati framkvæmdar. Framkvæmdaraðili tiltekur einnig í greinagerð að ákoma dreifist með breytingunni á stærra svæði og því sé breytingin jákvæð hvað umhverfisáhrif af lífrænu álagi varði.

Stofnunin tekur undir að gott geti verið að dreifa lífrænu álagi til að viðhalda góðu ástandi við eldissvæðin, en bendir þó á að ganga þarf úr skugga um að eldissvæði sjókvíaeldissvæðis A fái nægjanlega hvíld ef sjókvíaeldissvæðið verður ekki hvílt í heild sinni fyrr en eftir slátrun kynslóðar sem sett verður út í Ytra-Kofradýpi árið 2026, þar sem stutt er á milli eldissvæða.

## Stjórn vatnamála

Umhverfisstofnun bendir á að lög nr. 36/2011 um stjórn vatnamála hafi verið innleidd með gerð vatnaáætlunar Íslands 2022 - 2027<sup>1</sup>. Markmið laganna er að vernda vatn og vistkerfi þess, hindra frekari rýrnun vatnsgæða og bæta ástand vatnavistkerfa til þess að vatn njóti heildstæðrar verndar. Jafnframt er lögnum ætlað að stuðla að sjálfbærri nýtingu vatns sem og langtímavernd vatnsauðlindarinnar. Lögin ná yfir grunnvatn og allt yfirborðsvatn.

Eldissvæðin Seyðisfjörður og Skötufjörður eru innan strandsjávarvatnshlots sem hefur vatnshlotanúmerið 101-1390-C og nefnist Ísafjarðardjúp, en sjókvíaeldissvæði A nær einnig inn á vatnshlot 101-1380-C, Álftafjörður við Djúp. Fram kemur í greinagerð framkvæmdaraðila að Ísafjarðardjúp, að Skutulsfirði undanskildum, sé metið án álags og vísað er í skýrslu Hafrannsóknarstofnunar frá árinu 2019. Stofnunin bendir á að skráð hefur verið álag á bæði Ísafjarðardjúp og Álftafjörður við Djúp síðan þá, m.a. vegna eldis Háafells, sjá nánar í Vatnavefsíja<sup>2</sup>. **Umhverfismarkmið strandsjávarvatnshlotsins Ísafjarðardjúp er að vera í a.m.k. góðu vistfræðilegu ástandi og hefur ástand vatnshlotsins ekki verið metið.** Umhverfismarkmið strandsjávarvatnshlotsins Álftafjörður við Djúp er að vera í mjög góðu vistfræðilegu ástandi og hefur ástand þess verið metið mjög gott út frá líkindum, en þörf er á gögnum til að staðfesta ástandsflökkun. Gæðabættir sem notaðir eru til að meta ástand strandsjávarhlota eru nítrat, fosfat, blaðgræna a, hryggleysingar á mjúkum botni og þörungar á hörðum botni (sjá skýrslu Hafrannsóknarstofnunar Vistfræðileg viðmið við ástandsflökkun strandsjávar<sup>3</sup>). Vöktun þarf að vera í samræmi við lög nr. 36/2011 um stjórn vatnamála, vakta þarf gæðabætti í strandsjávarhlotinu og skila gögnum til Umhverfisstofnunar.

<sup>1</sup> [Vatnaáætlun Íslands 2022 - 2027](#)

<sup>2</sup> [Vatnavefsíja](#)

<sup>3</sup> Rakel Guðmundsdóttir ofl. 2022. [Vistfræðileg viðmið við ástandsflökkun strandsjávar](#). Hafrannsóknastofnun, HV 2022-39.

Umhverfisstofnun bendir á leyfisveitandi skal tryggja að leyfi séu **í samræmi** við þá stefnumörkun sem kemur fram í vatnaáætlun sbr. 28. gr. laga um stjórn vatnamála þar sem fjallað er um réttaráhrif vatnaáætlunar. Ef breyta þarf leyfum þarf framkvæmdaraðili að meta þau áhrif sem framkvæmdin mun hafa á öll vatnshlot innan svæðisins samkvæmt þeim gæðabáttum og viðmiðunarmörkum sem eru sett fram í vatnaáætlun Íslands 2022 - 2027 áður en leyfum væri breytt. Ef áhrifamatið leiðir í ljós hnignun eða mögulega hnignun á umhverfismarkmiðum vatnshlotanna þarf framkvæmdaraðili að sækja um heimild til stofnunarinnar til breytingar á vatnshloti skv. 18 gr. laga nr. 36/2011 um stjórn vatnamála. Umhverfismarkmið vatnshlota eru lagalega bindandi og sýna þarf fram á að þau náist skv. lögum um stjórn vatnamála. Má ástand vatnshlota ekki rýrna, hvorki tímabundið né varanlega.

Jafnframt vill stofnunin benda á vefsíðuna [www.vatn.is](http://www.vatn.is) þar sem hægt er að allar upplýsingar um stjórn vatnamála.

### **Niðurstaða**

Umhverfisstofnun telur áhrif ofangreindrar framkvæmdar liggja ljós fyrir og að ferli umhverfismats muni í þessu tilfelli ekki varpa skýrari mynd á áhrif starfseminnar á umhverfið. Með tilliti til umfangs, eðlis og staðsetningar framkvæmdar telur Umhverfisstofnun ekki líklegt að hún hafi í för með sér umtalsverð umhverfisáhrif og sé því ekki háð mati á umhverfisáhrifum.

Virðingarfyllt,

Hulda Soffía Jónasdóttir

***sérfræðingur***

Steinar Rafn Beck Baldursson

***sérfræðingur***